

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS-THURSDAY – ŠEŠTADIENIS-SATURDAY, NOVEMBER – LAPKRIČIO 27–29, 2014 • Vol. CV Nr. 140–141 Kaina 1.50 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-26-14

Šiandien pagalvokime apie dėkingumą

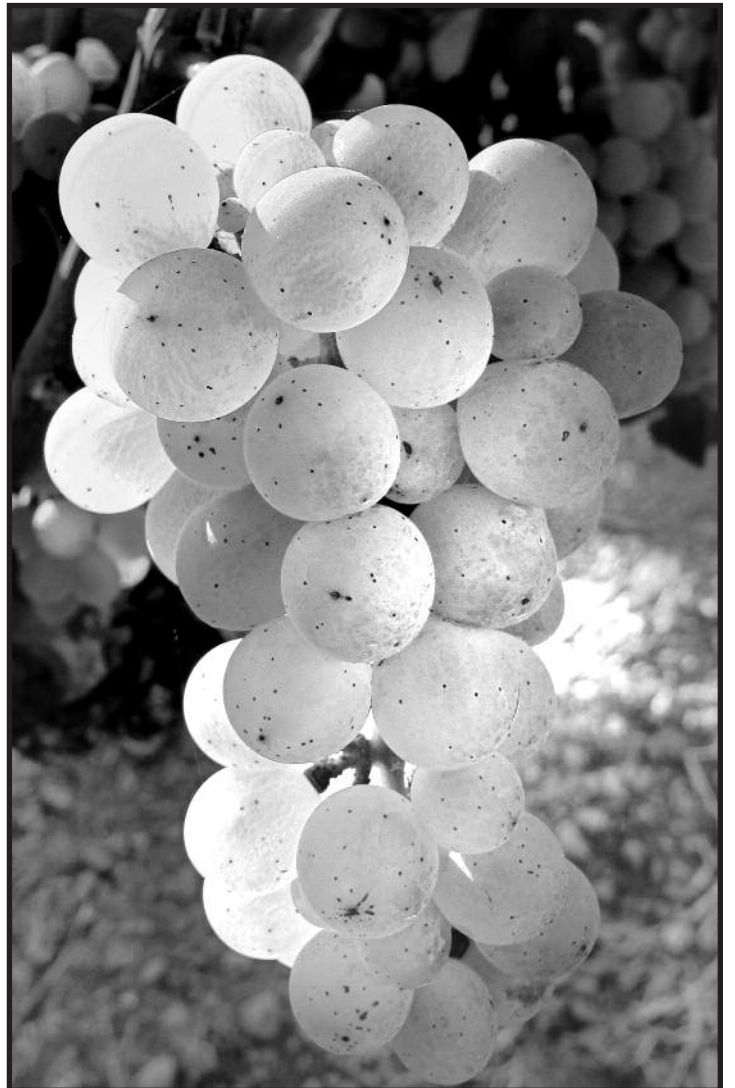
Saulė, nuo kurios priklauso visos apie ją besisukančios planetos, nunokina vynuogių kekę, tarsi neturėdama nieko kito veikti.

Galileo

Kiekvienas sugeba padėkoti už didelę dovaną, už nepaprastą pasiaukojimą, už gyvybės išgelbėjimą. Bet visi šitie dalykai nėra kasdienybė. Jie retai pasitaiko. Bet ne kiekvienas moka padėkoti už mažus dalykėlius, už gėrio trupinius, už gerą žvilgsnį, už draugišką šypsnį, už mažutį patarnavimą, už kiekvieną atsižvelgimą ir rūpestingumą, kuris mūsų kasdienį gyvenimą padaro lengvesnį, malonesnį, žmoniškesnį. Bet tik tada sugebėsime padėkoti už visas dovanas, dideles ir mažas, kada būsime įsitikinę, kad nei pasaulis, nei plati žemė, nei žmonės nėra mums skolingi. Priešingai, mes visiems esame skolingi už daugelį gerų dalykų, už kuriuos dar iki šiol nesame pilnai atsilyginę. Maži tie dalykai, bet jų jau tūkstančiai prisirinko. Mažos, bet skaitlingos skolos, kurias galima greitai atlyginti trumpu žodeliu „ačiū“, jei jis išplaukia iš kuklios ir kiekvienam gero linkinčios širdies.

Bruno Markaitis, SJ

„Laiškai lietuviams“, 1963 m. lapkritis

ŠIAME NUMERYJE:

Mokytojų seminaras: nuo teorijos – prie praktikos – 4 psl.

Šeima – lietuvių tautos gyvybės lopšys – 10 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis nuolatinis, patikimas, mus rišantis.

Kazickų šeimos fondui – „Lietuvos diplomatijos žvaigždė“

Iš k.: užsienio reikalų viceministras Mantvydas Bekešius, fondo valdybos pirmininkė Jūratė Kazickaite ir jos vyras Roger Altman Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Už lietuviybės puoselėjimą ir lietuvių kultūros propagavimą Užsienio reikalų ministerijos (URM) garbės ženklas „Lietuvos diplomatijos žvaigždė“ skirtas Kazickų šeimos fondui.

Užsienio reikalų viceministras Mantvydas Bekešius trečiadienį Užsienio reikalų ministerijoje apdovanojimą įteikė fondo steigėjo dukrai, valdybos pirmininkei Jūratei Kazickaitei.

„Ačiū Jums už meilę Lietuvai, už pagalbą Lietuvos mokykloms, už paramą jauniems talentams. Fondo dėka jauni gabūs Lietuvos žmonės turi galimybes realizuoti savo svajones ir talentus, o fondo parama jiems gali tapti keliu ne tik į asmeninę sėkmę, bet ir ateityje garsinant Lietuvą. – 2 psl.

Dėkingi žmonės – kaip ir vaisingi laukai: gautas gėrybes jie sugrąžina dešimteriopai – Kotzebue

RYTYS

Rytys – rytinis, iš rytų pučiantis vėjas. Puslapis „Rytys“ pristato JAV lietuvių naujienas iš rytų pakrantės valstijų.

Redaktorė Vaida Lowell • El. paštas: draugas.east.coast@gmail.com

„Aš tikrai užkibau ant kabliuko“

Lietuviškų mokyklėlių mokytojų tobulinimosi seminarui pasibaigus

DALIA SHILAS

Spalio 19 d. Bostono liuanistinė mokykla (BLM) vėl pakvietė į seminarą „Nuo teorijos prie praktikos – 2“, kurį rėmė Kazickų šeimos fondas (Kazickas Family Foundation – KFF) ir JAV Švietimo taryba.

Tiesiai iš lėktuvo – bendrauti su mokytojais

Į antrąjį seminarą dauguma mokytojų atvyko jau iš vakaro. Pernai pasigedau galimybės pabendrauti su iš toliau atvykusiomis, todėl šiemet pakviečiau susipažinti ir pasikalbėti mūsų namuose.

„Man pasisekė su oru“, – linksma iš lėktuvo atėjo dr. Austėja Landsbergienė, viena seminaro pranešėjų.

Pakeliui namo, kartu su jau lietuvišką mokyklą ir šiek tiek Bostoną pamačiusiomis viešniomis iš Čikagos „Gedimino“ liuanistinės mokyklos, kalbėjoms ne apie orą, o apie mūsų mokyklas, mokytojų viltis ir norus ir lietuviško mokymo išsivijoje realybę. Austėja stebino energija: tiesiai iš tarptautinio skrydžio – į ištroškusių bendrauti mokytojų būrį.

Pasisekė ir man. Turėjau galimybę su Austėja bendrauti kelias dienas. Ji džiaugėsi ir Harvardo universiteto ekskursija, ir istorinėmis vietomis, ir Halloweeno dekoracijomis, ir sutikta voveryte Bostono parke. Gebėjimas džiaugtis aplinka ir smulkmenomis derėjo su edukologės akademinu vertinimu, ateities perspektyvų išvalgomis.

Kad su Austėja smagu bendrauti, supratome greitai. „Labai daug triukšmo“, – juokavo mano vyras, tą vakarą „dirbęs“ prie grilio. Kalbėjoms daug ir garsiai. Vaisinomės susivežtais skanėstais, pasveikinome ilgametę BLM mokytoją, vieną iš seminaro rengėjų,

BLM pakvietė į tobulinimosi seminarą „Nuo teorijos prie praktikos – 2“. Viduryje – lektorius dr. Romas Buivydas, už jo dešinią – dr. Austėja Landsbergienė. Dalia Shilas nuotraukos

Orintą Kalibatiene, su jubiliejumi. Nuotraukose ir atmintyje – besidžiaugiančios vienmintės, išpūdingas KFF direktorės Neilos Baumilienės atvežtas šakotis ir, tikėkimės, neišblėstantis entuziazmas mokyt!

Paramą gavo šešios mokyklos

Sekmadienio seminaro vaišių stalas, kuriuo, kaip ir daugeliu kitų detalių, pasirūpino BLM mokyklos direktorės pavaduotoja ir viena iš seminaro rengėjų Eglė Šležas, Lietuvių piliečių klube Pietų Bostone, nuo pat ryto „kėsinosi“ į mūsų figūras. Bet iš vakaro prisibendravusios puolėme „tobulintis“.

BLM mokyklos direktorė ir seminaro organizatorė Gaila Narkevičienė pasveikino susirinkusiuosius ir pristatė Kazickų šeimos fondo New Yorko skyriaus Aleksandros Kazickienės atminimo programos JAV liuanistinėms mokykloms remti direktorę Neilą Baumiliene.

„AKGP, Aleksandros Kazickienės atminimo programa JAV liuanistinėms mokykloms remti, jau baigiasi (AKGP – Alexandra Kazickas Grant Program – Red.) – kalbėjo N. Baumiliene. – Per trejus programos metus liuanistiniams švietimui buvo skirta 400 000 dolerių. Pridėjome 100 000 atlyginimams ir kelionių išlaidoms, tai iš viso 500 000 dolerių!“

Tiesiogiai buvo paremtos 30 besikreipusių mokyklų. Joms išdalinta 360 000 dolerių suma. Švietimo Tarybai buvo skirta 30 000 dolerių, likusieji – B1 eksperimentinio egzamino sukūrimui ir įvykdymui, konferencijoms ir susitikimams liuanistinio švietimo klausimais.

2014 m. pagal 25 mokyklų pateiktas paraiškas AKGP išdalino 116 400 dolerių. Programa baigėsi, tačiau mokyklos, atsiskaičiusios už 2014 m. paramą, 2015 m. pavasarį turės teisę vėl kreiptis į fondą per bendrą KFF paraiškų srautą.

Pernai BLM seminare Snieguolė Furajevienė, Kazickų šeimos fondo programų vadovė, pristatė fondo iniciatyvą – informacinę liuanistinių mokyklų mokymo duomenų bazės svetainę, kurioje rasime nuo mokymo programų, pamokų planų, dokumentų pavyzdžių, vasaros stovyklų JAV ir Lietuvoje iki vadovėlių sąrašų ir mokymų žaidimų internete pavyzdžių. Seminaro dalyvės vėl buvo pakviestos

prisidėti ir naudotis.

Seminare dalyvavo ir New Yorko „E. Gervicko“ ir Nantucket lietuvių šeštadieninės mokyklos (NLSM) „Banginukas“ atstovės.

Paskaita – pritaikyta išsivijos poreikiams

Dr. Austėjos Landsbergienės dviejų valandų paskaita „Aktyvūs ugdymo metodai ir darbas su nevienodo kalbos lygio vaikais“ prabėgo greitai. Taigi ar Tarptautinės mokyklos „Six senses“, „Vaikystės sodas“ ir „Karalienės Mortos“ mokyklų įkūrėjos, Tarptautinių mokyklų tarybos švietimo vertintojos, edukologijos mokslų daktarės, nuolat konsultuojančios švietimo klausimais Lietuvoje, patirtis gali praversti ir mums, šeštadieninių mokyklų mokytojoms „už jūrų marių“, mokančioms vaikus nebe gimtosios lietuvių kalbos, bet, lietuvių, kaip užsienio kalbos?

„Labai!“ – entuziastingi dalyvių atsiliepimai: „kūrybinga ir entuziastinga asmenybė“; „paskaita labai aktuali, uždeganti, motyvuojanti“; „sukėlė daug emocijų“; „labai įkvėpė“; su „naudinga informacija, pavyzdžiais ir praktiškais pasiūlymais pedagogai ir mami“. Išiminė teorija – vaikas turėtų būti „pilkojoje lentynėlėje“, kad būtų tobulėtu.

Ne viena džiaugėmės, kad mūsų mokymo ir auklėjimo požiūriai ir metodai sutampa, „dauguma dalykų tarytum ir žinomi“, bet Austėja „moka vaizdingai, įdomiai perteikti turinį“; „svarbu komunikacija tarp mokyklos ir bendruomenės“; „dvikalbių vaikų mokymas yra aktyvus procesas, jie turi kuo daugiau kalbėti, kad ir su klaidomis. Siekime mokymą su veiksmu – išsikime į kiemą, rinkime lapus ar pagaukime snaigę“.

Daug kas jau pritaikė „motyvaciją“ ir namuose, ir mokykloje. Ji veikia! Klasėje pasitelkia žaidimus, dialogus ir grupuoja įvairių kalbos lygių vaikus, kad padėtų vieni kitiems ir mokyti savarankiškai.

„Pamokos turi būti smagios! Jei pavyktų visus mokytojus uždegti šia mintimi, mokyklos būtų pilnos. Prisi-

Seminaro metu N. Baumilienė (antra iš d.) įteikė AKGP 2014 m. paramos čekius šešioms mokykloms: Bostono, New Yorko „Maironio“, North Carolina „Baltijos“, New Jersey „Dr. Vinco Kudirkos“, Čikagos „Gedimino“, New Jersey „Lietuvėlė“ liuanistinėms mokykloms.

Amerikoje gimęs ir augęs dr. Romas Buivydas savo valandą trukusioje paskaitoje „Mokinių motyvacija ir mokytojų profesinė etika“ pabrėžė, kad mokytojas turi turėti humoro jausmą.

Neila Baumilienė informavo, kad Aleksandros Kazickienės atminimo programa JAV liuanistinėms mokykloms remti jau baigiasi ir kad per trejus programos metus liuanistiniam švietimui buvo skirta beveik pusė milijono dolerių paramos.

Dvi valandas trukusi dr. Austėjos paskaita „Aktyvūs ugdymo metodai ir darbas su nevienodo kalbos lygio vaikais“ prabėgo labai greitai

minsiu, kad neišmoksi „frustracijoje“.

„Austėja puikiai pritaikė savo paskaitą išėivijos poreikiams“. „Sutikti tokią lyderę – neįkainojama patirtis“.

Kalbėjo apie mokinių motyvaciją

Po pietų klubo kavinėje seminarą tęsė psichologijos mokslų daktaras

Dr. Austėja Landsbergienė (dešinėje) džiaugėsi Harvardo universiteto ekskursija. Kairėje – straipsnio autorė Dalia Shilas.

Romas Buivydas. Lektorius, elgesio ir motyvacijos specialistas ir konsultantas, mokslinių straipsnių autorius ir „Spectrum Health Systems, Inc.“ viceprezidentas, kai kuriems bostoniškiams pažįstamas iš pernykštės paskaitos mokykloje, kur dar mokosi ir antras Buivydų sūnus.

Amerikoje gimęs ir augęs, dr. Romas Buivydas savo valandą trukusioje paskaitoje „Mokinių motyvacija ir mokytojų profesinė etika“ būtent ir kalbėjo apie šių dalykų svarbą. Mokytojas turi turėti humoro jausmą, jis turi rasti tą kabliuką, su kuriuo galė-

tų užkabinti tai, kas sudomintų mokinių mokyti.

Pats dr. R. Buivydas nelankė liuanistinės mokyklos, todėl pavyzdžiais ar savo patirtimi negalėjo pasidalinti, bet pateikė nemažai teorinės informacijos ir visą paskaitą kalbėjo liuanistiškai.

„Jeigu nebus įdomu, mokinys nenorės mokyti ir neišmoks. Jis turi suprasti, ką jis mokosi ir kam (what's in this for me?). Svarbu ir motyvacija, ir mokytojo etika – nepykti, nereikalauti per daug akademinų dalykų. Negalime lyginti mokymo Amerikoje ir Lietuvoje. Mes, tėvai ir mokytojai, turime įdiegti patriotiškumą. Anksčiau išėiviai lankė mokyklas, kad išsaugotų kalbą, atsilaikytų prieš rusifikaciją. Dabar turime išlaikyti ne tik kalbą, bet ir kultūrą. Taigi turime motyvuoti, vengti 'frustracijos', skatinti patriotizmą“.

Jeigu pradėdi ginčytis su vaiku, autoritetą jau praradai – dr. Romas Buivydas, psichologas. – Taip savo „Facebook“ paskyroje parašė dr. A. Landsbergienė ir sulaukė daug pritariančių komentarų.

Kvietė susipažinti su kalbos komunikaciniu mokymo metodu

BLM direktorė Gaila Narkevičienė tęsė seminarą apie „Komunikacinį mokymo metodą“: „Svarbiausia kalbos paskirtis – būti žmonių bendravimo priemone, atlikti komunikacinę funkciją. Mes mokėmės liuanistų kalbos kaip mokslo disciplinos, studijuojančios kalbą. Mokėmės fonetikos, morfologijos, sintaksės, žodžių darybos. Tačiau pamąstykime – ar liuanistinėse mokyklose mėginame išugdyti kalbos specialistą, kalbotyros mokslų žinovą, ar liuanistų kalbos vartotoją? Komunikacinis mokymo metodas siūlo mokytis keturių pagrindinių gebėjimų, kurių reikia vartojant kalbą bendravimui: kalbėjimo, skaitymo (ir teksto supratimo), klausymo (ir supratimo) ir rašymo (ne taisyklingumo, o kaip mes sugebame perteikti mintis raštu). Kiekvienas gebėjimas apibrėžtas tikslais, arba lygiais (A1, A2, B1, B2 ir t.t), t. y. ko turime mokytis pradedančiuosius, ko pažengusius, ko laisvai vartojančius kalbą. Tikiu, kad tai efektyviausias liuanistinių mokyklų mokymo metodas.“

Ką pasakytų dr. Jonas Basanavičius?

Diskusijoje su dr. A. Landsbergiene N. Baumilienė išsakė savo lūkesčius:

Bostono parke dr. Austėja džiaugėsi ir pamatyta voveryte.

„Šiandien jūs, dr. A. Landsbergienė, kalbėjote, kaip padaryti mokyklas patrauklias mokiniams ir tėvams. „Karialienės Mortos“ mokyklos susitikimuose jūs klausiate, ko jiems reikia?“

Visi šioje salėje yra paaukoję savo ir savo šeimų gyvenimus liuanistų kalbos ir liuanistybės išsaugojimui už Lietuvos ribų. „Ar pagalvojame, ką apie darbą Lietuvos mokyklose ir liuanistinėse mokyklose už jos ribų, pasakytų dr. Jonas Basanavičius? Ar turime švietimo viziją Lietuvai? Ką reiškia išauginti gerą žmogų? Kas jis? Ar jis užtikrins Lietuvos išlikimą? Liuanistybės puoselėjimas už Lietuvos ribų vyksta didžiulio pasiaukojimo kaina. Kalbame apie misiją Lietuvai. Ar darom viską, kad galėtume ramiai į savo darbą žiūrėti ateityje? Kaip būsime prisidėję prie Lietuvos išlikimo ir klestėjimo?“

Atsakymų į šį klausimą neturėjome. Dr. A. Landsbergienė kalbėjo apie susitikimus Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijoje ir apie tai, „kad Lietuvoje šiuo metu yra 6 000-iais mokytojų per daug, ir kad juos reikėtų atleisti. Taip, būtų skaudu, bet tai būtų būdas pradėti spręsti švietimo problemas“.

„Ką jiems, atleistiems, veikti? Išvažiuoti į užsienį? – klausė N. Baumilienė. – Ar jiems ten paruošta vieta? Kam įdomu, kaip pasaulyje sprendžiamos švietimo problemos, siūlau pasižiūrėti filmus: 'Finland Phenomenon' ir pasidomėti Singapūro švietimo sistemos laimėjimais. Singapūras yra valstybė, kuri neturėdama gamtos išteklių, pagrindine valstybės vertybe padarė žmogų ir jo protą“.

Laukiu naujo seminaro

Manau, kad seminaro informacija būtų pravartu ir mūsų mokinių tė-

vams. Džiaugsimės BLM pasiūlyto video grafo Gintaro Sekmoko paruošta seminaro video medžiaga.

Seminaro rengėjos sulaukė gražių padėkos žodžių: „Labai lauksiu naujo seminaro!; „Ačiū Gailai, Eglei ir Orintai už seminaro organizavimą, Daliai už priėmimą“; „Buvo nuostabus savaitgalis!; „Ačiū už Jūsų rūpestį, priimančius mus visas. Malonu būti svečiu, bet žinau, kad tai – didelis pasirošimas visam mokytojų kolektyvui. Malonus, naudingas, šiltas bendravimas vis dar riša mus – liuanistus, o tai tikrai svarbu gyvenant tokioje didelėje šalyje“; „Puiki konferencija, naudingi ir aktualūs patarimai. Vėl parsivežame įkvėpimo edukaciniam darbui“; „Aš tikrai užkibau ant kabliuko ir esu motyvuota tobulinti savo mokymo sugebėjimus“.

Dalia Shilas – BLM mokytoja, JAV LB Švietimo tarybos Bostono skyriaus narė

PATIKSLINIMAS

Š. m. rugsėjo 25 d. laikraštį „Draugas“ buvo išspausdintas Irenos Nakienės-Valys straipsnis „Connecticuto liuanistų apygarda apžvelgė darbą, žvilgtelėjo į ateitį“.

Aš esu CT LB apygardos pirmininkė ir noriu patikslinti, kad niekada nesakiau, kad „nebematanti prasmės išlaikyti New Britain ir Rytinės apylinkės, kad nėra jų indėlio į apygardos darbą“. Tai iškraipyti žodžiai. Aš paminėjau, kad šios apylinkės yra ant išlikimo ribos ir tegu pačios apylinkės sprendžia, ką toliau daryti – gal prisijungti prie kitų. Bet tai yra jų pačių sprendimas.

Diana Norkienė,
CT LB apygardos pirmininkė